

макар и по-кратко и схематично. Определянето на общата („крайната“) и нарастващата деформация е разглеждано също в малък обем, компетентно, но сравнително елементарно и без конкретни примери. Диаграмата на Флин, въведена на с. 44—45 от учебника, тук не се използва и не е обяснена с пример. По този начин изложението на деформационния анализ в ръководството е непълно, теоретическото и практическото значение остават неясни за обучавания, който получава известна представа за приложението на метода едва след 118 с. от учебника.

Геометричният анализ на гънковите структури е изложен също системно и компетентно. Пи- и бета-диаграмите и тяхното използване са за първи път подробно обяснени в нашата литература, а определянето на геометричните особености на гънките по изогоните на наклона, ортогоналната и осовата мощност и чрез визуален хармоничен анализ е значително по-подробно, ясно и онагледено в сравнение със съобщението на Загорчев (1974) в „Списание на Бълг. геол. д-во“. Малко по-схематично, но също с примери и компетентно се обсъждат проблемите на наложените гънки и деформираните линейности.

С тези си достойнства и учебникът, и допълващото го практическо ръководство представляват една необходимост. Тук не се спираме подробно на всички положителни черти, тъй като това би отнело твърде много място и до голяма степен би пред-

ставлявало преразказ на част от съдържанието им. С оглед на едно бъдещо преиздаване ще акцентираме на някои слабости, които съсем не омаловажават заслугата на автора и не намаляват стойността на учебника и ръководството. Между тях по наше мнение е увлечението по максимално онагледяване с чужд илюстративен материал и липсата на достатъчно примери от България. Това се отнася особено за структурния анализ на интрузивните скали, в която област български автори имат определени постижения. Използването на повече примери от българската литература би подготвило по-психологически студентите за работа в конкретните условия у нас. Недостатъчно наситени с примери и със задачи за самостоятелна разработка са частите, посветени на анализа на деформациите и на геометричния анализ на гънките и деформираните линейности. Би могло да се пожелае също втората част на ръководството (геолошко картиране), сама за себе си написана с вещина, да бъде по-тясно обвързана с първата част.

Независимо от тези, а вероятно и някои други слабости учебникът и ръководството запълват, макар и с известно закъснение, една празнина в нашата геоложка литература. Поради това ги препоръчваме на всички студенти по геология, а също и на дипломираните геолози и инженер-геолози като ценно помагало за осъвременяване на подготовката им в областта на геотектониката.

Иван Загорчев

Карстови боксити¹

Монографията на видния унгарски учен и изследовател е посветена на карстовите боксити в света. Тези боксити са главен тип алуминиеви руди. Те имат широко разпространение в много страни.

Предложена е интересна класификация на бокситовите находища. Изяснено е географското разпространение и стратиграфското разпределение (положение). Карстовите боксити са класифицирани на залежи от средиземноморски, тимански, казахстански, арнежки, салентински и тулски тип. Използувано е понятието бокситоносни формации. Отделени са сортове (типове) боксити и са описани размерът на зърната, структурата, текстурата и физичните свойства на бокситите.

¹ G. Bardossy. *Karstbauxitok*. Budapest, Akademiai Kiado, 1977; Д. Бардоши. *Карстовые бокситы*. М., Мир, 1981. 455 с.; G. Bardossy. *Karst Bauxites*. Budapest, Akademiai Kiado, 1982. 441 p.

Минералният състав на бокситите е разгледан детайлно. Изяснени са разпространението и ролята на бокситообразуващите — гибсит, бьомит, диаспор и корунд и парагенетни минерали. Дискутирани са индивидуалността, хетерогенността и генезисът на минералите в карстовите боксити. Описани са минералите и е интерпретиран генезисът на тера-роса.

Изяснена е връзката между бокситовите залежи и локалната или регионалната тектоника.

Направен е преглед на теориите за генезиса на бокситите. Приведени са данни за състава на изходните скали, механизма на транспорт и фациалните обстановки на бокситообразуване. Интерпретирани са процесите на бокситизация на утайките. Монографията завършва с информация за епохите на бокситообразуване в историята на Земята.

Книгата е базирана на данни и информация за бокситови находища в Европа,

СССР, Турция, Иран, Ямайка, САЩ и други страни. Тя е резултат на почти 30-годишен труд с теренни, лабораторни и литературни изследвания върху състава и генезиса на карстовите боксити. Авторът е посетил карстовите бокситови находища в Австрия, България, Испания, Франция, Гърция, Югославия, Румъния, СССР, Иран, Виетнам, Ямайка и САЩ, както и латеритните боксити в Гвинея, Индия и Бразилия. Изследвал е лично получени образци от бокситови находища на други страни. На това е базиран сравнителният метод на изследване на карстовите боксити. Големият опит и обективност на автора определят образцовия характер на този полезен

и фундаментален научен труд за карстовите боксити в света.

Може да се съжالياва за това, че авторът не е разгледал кратко геохимията на бокситите и не е използвал геохимичната информация за интерпретиране на генезиса и прогноза за търсенето и проучването на нови карстови находища.

Трудът „Карстовите боксити“ е актуален и от изключителен интерес за специалистите по боксити. Капитален труд с голямо международно научно и практическо значение — това е заслужената оценка на бъдещето.

И. К. Начев